

Spørgsmål nr. 12:

”Hvorledes vurderes overensstemmelsen mellem forslaget § 27 og den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 15, stk. 1, hvor hensynet til forsvarets eller dele af forsvarets virke skal afvejes i forhold til konventionens krav om, at der skal foreligge trusler mod ”nationens liv” for at berettige fravigelse af bl. a. artikel 11 om foreningsfrihed?”

Svar:

Artikel 11 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har følgende ordlyd:

”*Stk. 1.* Enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlings- og foreningsfrihed, herunder ret til at oprette og slutte sig til fagforeninger for at beskytte sine interesser.

Stk. 2. Der må ikke gøres andre indskrænkninger i udøvelsen af disse rettigheder end sådanne, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder. Denne artikel skal ikke forhindre, at der pålægges medlemmer af de væbnede styrker, politiet eller statsadministrationen lovlige begrænsninger i udøvelsen af disse rettigheder.”

Artikel 15, stk. 1, har følgende ordlyd:

”*Stk. 1.* Under krig eller anden offentlig faretilstand, der truer nationens eksistens, kan en høj kontraherende part træffe forholdsregler, der fraviger dens forpligtelser ifølge denne konvention, i det omfang det er strengt påkrævet af situationen, og forudsat at sådanne forholdsregler ikke er uforenelige med dens andre forpligtelser ifølge folkeretten.”

Artikel 11, stk. 2, 2. pkt., indeholder således hjemmel til at pålægge medlemmer af de væbnede styrker lovlige begrænsninger i forsamlings- og foreningsfriheden. Den seneste praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol viser dog, at det er nødvendigt først at undersøge, om indgreb i offentligt ansattes rettigheder efter artikel 11 under alle omstændigheder kan opfylde de almindelige betingelser i stk. 2, 1. pkt. (krav om legitimt formål, presserende samfundsmæssige behov og proportionalitet). Hvis dette ikke er tilfældet, undersøger domstolen, om indgrebet kan retfærdiggøres efter stk. 2, 2. pkt., jf. herved dom af 2. august 2002, *Grande Oriente d'Italia di Palazzo Giustiniani*.

For så vidt angår personel i forsvaret er det således ikke korrekt, at begrænsninger i forsamlings- og foreningsfriheden kun kan pålægges i medfør af den generelle bestemmelse i artikel

15, stk. 1, som er begrænset til krig eller anden offentlig faretilstand, der truer nationens eksistens. I det omfang kravene i artikel 11, stk. 2, er opfyldt, kan der allerede i medfør af denne bestemmelse ske begrænsninger i de væbnede styrkers forsamlings- og foreningsfrihed.

Jeg kan i øvrigt henvise til bemærkningerne i betænkning nr. 1435 side 131 om forholdet mellem artikel 11, stk. 2 og artikel 15, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.11.1.